

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Кафедра теорії та методики фізичної культури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ Н. І. Василькова
05 вересня 2018 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УНІВЕРСИТЕТСЬКІ СТУДІЇ**

СТУПІНЬ БАКАЛАВРА

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Код та найменування спеціальності 017 Фізична культура і спорт

Освітня програма Фізична культура і спорт: тренер з видів спорту

Факультет фізичної культури та спорту

Миколаїв – 2018

Розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського.

Розробник програми: Литвиненко Ольга Михайлівна, доцент кафедри теорії та методики фізичної культури, доктор філософії в галузі освіти, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри теорії та методики фізичної культури
Протокол від «27» серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри теорії та методики
фізичної культури _____ (Литвиненко О. М.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету фізичної
культури та спорту

Протокол від «28» серпня 2018 року № 1

Голова навчально-методичної комісії _____ (Литвиненко О. М.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «05» вересня 2018 року № 2

Голова навчально-методичної комісії університету _____ (Василькова Н. І.)

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Університетські студії» складена Литвиненко О.М. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ступеня бакалавр спеціальності 017 Фізична культура і спорт, освітня програма: Тренер з обраного виду спорту; в узгодженні з навчальними планами, рекомендаціями МОН України, з урахуванням сучасних інтеграційних процесів у міжнародній освіті в контексті Болонської декларації, а також проблем економічного і соціального розвитку країни, особливостей галузі фізичної культури та спорту.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: організація професійної підготовки фахівців з вищою освітою, сфера професійної діяльності фахівців.

Міждисциплінарні зв'язки. У структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти за I (бакалаврським) рівнем дисципліна «Університетські студії» є вихідною, базовою і передує вивченню дисциплін професійного блоку: теорія і методика фізичного виховання, гімнастика та методика викладання, легка атлетика та методика викладання, спортивні ігри та методика викладання, історія фізичної культури та спорту, педагогіка.

Програма навчальної дисципліни складається з таких кредитів:

Кредит 1. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти.

Кредит 2. Фізична культура як суспільне явище.

Кредит 3. Фахова підготовка у закладі вищої освіти.

1.1 Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: підготовка студентів до навчання в університеті відповідно до сучасних інтеграційних процесів у міжнародній освіті в контексті Болонської декларації, ознайомлення із Законами України «Про вищу освіту», «Про фізичну культуру і спорт», змістом їх майбутньої професії, з характером і сферою професійної діяльності, з особливостями практичної підготовки.

Завдання навчальної дисципліни:

- теоретична підготовка студентів з наступних питань:
 - законодавство України про вищу освіту;
 - стандарти вищої освіти в Україні;
 - зміст і методи навчання у закладах вищої освіти;
 - ознайомлення з основами майбутньої професії і спеціалізаціями;
 - вивчення основної професійної (понятійної) мови;
 - розкриття основних напрямів педагогічної діяльності фахівця;
 - сприяння позитивному відношенню до учебової діяльності;
 - з'ясування історичних та історіографічних моментів взаємозв'язку між античними іграми і сучасним олімпійським рухом;
 - визначення соціально-моральної і культурної сторону сучасного олімпізму, його значення для сучасної цивілізації;
 - ознайомлення з основами науково-дослідної роботи у ЗВО.

1.2 Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

Загальні компетенції (ЗК):

ЗК 5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

програмні результати навчання (ПРН)

ПРН1. Знає нормативні акти у сфері фізичної культури і спорту; підходи до забезпечення якісного виконання завдань професійної діяльності на основі інструкцій, методичних рекомендацій, встановлених норм, нормативів, технічних умов тощо; вносить рекомендації щодо введення нових чи зміни існуючих вимог до якості послуг у сфері фізичної культури і спорту.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- об'єктивні передумови виникнення, суть, функції, характерні ознаки інтеграційних процесів у міжнародній освіті;
- основні завдання, принципи та етапи формування європейського простору вищої освіти;
- основні положення Болонського процесу, кредитно-трансфертої системи заликових кредитів;
- Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти країн Європи;
- проблеми адаптації вищої освіти України до вимог Болонського процесу;
- суть та сенс європейсько-трансфертої системи (ЕКТС);
- принципи організації бібліотечної справи університету;
- необхідність впровадження і проблеми розвитку студентського самоврядування;
- основні положення Статуту Університету;
- основи майбутньої професії;
- основи професійної (поняттєвої) мови;
- основні напрями педагогічної діяльності фахівця;
- структуру організації навчального процесу;
- загальну архітектоніку навчального плану і навчального процесу напряму підготовки;
- особливості роботи керівника фізичного виховання та спорту, вчителя фізичної культури, тренера з виду спорту;
- права і обов'язки студентів.

уміти:

- використовувати отримані теоретичні знання на практиці;
- ефективно вести науковий пошук з обраної для дослідження проблеми;
- правильно оформляти студентську наукову роботу;
- самостійно знаходити потрібну навчальну, методичну та наукову літературу із заданої тематики дослідження (дисципліни);
- розподіляти час самостійної роботи;
- ефективно організовувати навчальну діяльність;

- ефективно використовувати існуючі інформаційні ресурси;
- володіти основами інтерв'ювання працівників галузі фізичної культури та спорту.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни *Університетські студії (90 годин / 3 кредити ЕКТС)*.

Кредит 1. Сучасні тенденції розвитку вищої освіти

Тема 1. Вища освіта в контексті Болонського процесу.

Закон України «Про вищу освіту». Поняття «заклад вищої освіти». Типи закладів вищої освіти: університет, академія, інститут, коледж. Поняття «ліцензування» та «акредитація освітньої програми».

Поняття «вища освіта». Зміна «парадигми» вищої освіти - студентоцентроване навчання Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою. Болонський процес. Основні завдання та шляхи формування Європейського освітнього простору вищої освіти. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЕКТС). Кредит. Отримання вищої освіти закордоном. Найкращі закордонні виші.

Тема 2. Структура вищої освіти в Україні.

Структура освіти України: дошкільна освіта; загальна середня освіта; позашкільна освіта; професійно-технічна освіта; вища освіта; післядипломна освіта; аспірантура; докторантura; самоосвіта.

Законодавство України про вищу освіту. Державна політика у сфері вищої освіти. Право на вищу освіту.

Основні принципи вищої освіти в Україні.

Рівні вищої освіти: початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти, перший (бакалаврський) рівень, другий (магістерський) рівень, третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень, науковий рівень.

Ступені вищої освіти: молодший бакалавр; бакалавр; магістр; доктор філософії; доктор наук.

Національна рамка кваліфікацій. Знання. Уміння. Комунікація. Автономність і відповідальність. Компетентність. Кваліфікація.

Тема 3. Управління вищими навчальними закладами.

Зовнішнє управління ЗВО: Кабінет Міністрів України, Міністерство освіти і науки України (Міністерство охорони здоров'я, Міністерство аграрної політики), місцеві органи влади, засновники закладів вищої освіти, Національна академія наук України та національна галузева академія наук. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти.

Внутрішнє управління закладом вищої освіти. Ректор. Посадові особи ЗВО. Колективні органи управління: загальні збори (конференція) ЗВО, Вчена рада ЗВО, ректорська рада (ректорат) ЗВО, науково-методичні Ради (вузівські, факультетські), деканати. Громадські організації ЗВО.

Структурні підрозділи МНУ імені В. О. Сухомлинського: факультети, кафедри, інститути. Бібліотека ЗВО і правила користування її фондами.

Історія розвитку студентського самоврядування. Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої школи. Особливості студентського самоврядування в МНУ імені В. О. Сухомлинського.

Принципи діяльності органів студентського самоврядування. Форми органів студентського самоврядування: парламент, сенат, старостат, студентський ректорат, студентські деканати, студентські ради тощо. Вищий орган студентського самоврядування - загальні збори (конференція) студентів. Особливості студентського самоврядування в МНУ імені В. О. Сухомлинського.

Тема 4. Організація освітнього процесу у закладі вищої освіти.

Основні завдання закладу вищої освіти. Освітній процес. Форми навчання у закладах вищої освіти: очна (денна, вечірня); заочна (дистанційна) та їх поєднання. Форми організації освітнього процесу: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи. Основні види навчальних занять у ЗВО: лекція; лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття; самостійна робота, консультація.

Тема 5. Навчання і побут студентів закладу вищої освіти.

Права і обов'язки осіб, які навчаються у закладах вищої освіти.

Взаємозв'язок дисциплін. Критерії оцінювання знань та вмінь студентів.

Навчальний план. Навчальний час студента, навчальний тиждень, навчальний семестр, тривалість семестру, навчальний курс. Робоча навчальна програма. Індивідуальний навчальний план.

Переведення, відрахування, поновлення студентів, надання повторного навчання, академічної відпустки.

Стипендіальне забезпечення студентів.

Організація виховного процесу у закладах вищої освіти.

Кредит 2. Фізична культура як суспільне явище

Тема 6. Фізична культура як суспільне явище.

Місце фізичної культури в загальній культурі людства. Завдання та функції фізичної культури в суспільстві. Основні поняття галузі. Форми та засоби фізичного виховання. Актуальні проблеми розвитку фізичного виховання та спорту. Зародження спортивної термінології. Основні термінологічні поняття.

Тема 7. Міжнародний спортивний рух.

Історія зародження і розвитку спорту. Міжнародні спортивні організації. Стародавні та сучасні Олімпійські ігри. Проблеми сучасного міжнародного спорту.

Тема 8. Фізкультурно-спортивний рух в Україні.

Передумови зародження і розвитку фізкультурно-спортивного руху в Україні. Традиції українського спорту. Внесок українців в Олімпійський рух. Шлях до олімпійського визнання. Сучасні досягнення та проблеми українського спорту.

Кредит 3. Фахова підготовка у вищому навчальному закладі

Тема 9. Програмно-нормативні і організаційні засади розвитку галузі фізичної культури.

Законодавча база фізичної культури та спорту в Україні. Закон України «Про фізичну культуру і спорт». Державні програми розвитку фізичної культури і спорту в Україні. Структура, взаємозв'язок і характер діяльності фізкультурно-спортивних організацій України. Основні фізкультурно-спортивні організації міста. Матеріально-технічна база фізичної культури і спорту. Джерела фінансування галузі. Науково-інформаційне забезпечення фізкультурно-спортивного руху.

Тема 10. Професійна діяльність фахівців фізичної культури та спорту.

Спеціальність, спеціалізації, освітні ступені та посади фахівців фізичного виховання. Поняття про професію педагога-тренера. Складники професійної майстерності та службові обов'язки тренера з обраного виду спорту.

Тема 11. Основи науково-дослідної роботи.

Основні поняття та визначення. Класифікація наук. Перетворення науки в безпосередню продуктивну силу. Загальні принципи наукової творчості. Основні методи наукового дослідження у сфері фізичного виховання і спорту. Робота над статтями і доповідями. Поняття та відмінності рефератів, індивідуальних навчально-дослідних завдань та курсових робіт (проектів). Особливості підготовки та оформлення рефератів. Розробка індивідуальних навчально-дослідних завдань. Оформлення студентських робіт згідно з державними стандартами.

3. Рекомендована література

Базова

1. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004)
2. Закон України «Про фізичну культуру і спорт». – К., 2015. – 22 с.
3. Тести і нормативи для проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України / – [Електронний варіант]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0195-17>
4. Герцик М.С., Вацеба О.М. Вступ до спеціальностей галузі «фізичне виховання і спорт»: Підручник. – Харків: «ОВС», 2005. – 240с.
5. Фролова Л.С. Вступ до спеціальності «Фізичне виховання» [навчально-методичний посібник]. – Черкаси, 2014. – 282 с.

Допоміжна

1. Актуальні проблеми теорії і методики фізичного виховання: Колективна монографія / Упоряд. О.М. Вацеба, Ю.В. Петришин, Є.Н. Приступа, І.Р. Боднар. – Л., Українські технології. – 2005. – 296 с.
2. Болонський процес у фактах і документах / Упорядн. Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д., Грубінко В.В., Бабин І.І. - Тернопіль, 2003.-56 с.

студенти накопичують на заняттях та під час поточного, кредитного контролю і 40% балів отримують під час підсумкового контролю.

Діагностичний розділ визначає диференційований та об'єктивний облік результатів навчальної діяльності студентів і включає в себе ряд підрозділів (блоків):

- контроль засвоєння теоретичних знань (опитування на практичних заняттях);
- оцінювання письмових завдань;
- оцінювання контрольних робіт;
- перевірка та оцінювання самостійної роботи студентів;
- індивідуальне науково-дослідне завдання;
- використання пакетів тестів;
- використання пакетів завдань для підсумкового контролю знань.